

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

PROPRIETATEA

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

„Timpul e ban!“

Marii nostri străbuni, vechii și glorioșii Romani, voind să exprime în câteva cuvinte însemnătatea cea mare a timpului, ziceau că: „Cel-ce are timp, are viață!“, ceea-ce să tâlcuia, că dacă e să-ți ajungi un scop oare-care, apoi numai timp să ai să lucrezi pentru ajungerea lui, și, *bine folosind timpul*, îl vei și ajunge. Dacă pentru lucrul dorit ți-au trebuit și oare-cari pregătiri, în urma cărora sigur l'ai fi ajuns, dar' pe cari *n'ai avut timp* a le face: ai perdut lupta și poate ai perdut totul! Cine are *timp*, pe care îl și folosește *lucrând cu înțelepciune*, acela are *viață*, adică își poate ajunge scopurile vieții.

Mai scurt și mai real au exprimat această idee, practicii lumii noastre de azi, marii Englezi, prin cunoscuta lor vorbă: „*timpul e ban!*“, ceea-ce e a să înțelege așa, că precum ai grije de banul din pungă să nu-ți lunge pe nimic, să-l perzi, *asa să ai grije de fiecare particulă de timp să nu-ți lunge nefolosită, să o perzi*, ci să o folosești *lucrând*, căci apoi lucrul *bani* îți aduce, și ți-să împlinește vorba că „*timpul e ban!*“

Asupra acestui adevăr dorim să se stăruie mai cu dinadinsul și la poporul nostru, căci, durere, la puțin popoare va fi timpul așa de slab prețuit, cum e chiar la poporul nostru românesc. Să ostenească să-și facă fiecare o mică socoteală pentru sine, că anume câte zile a lăsat să-și lunge nefolosite, într'un an, și am putea zice că cel puțin a *patra parte* a timpului, scapă nefolosit oamenilor nostri. Primăvara și vara, lucrează ei bieții oameni, pe cât pot, căci e dricul lucrului economic, și nu le dă nimeni răgaz de perdut vremea, dar' deja cum a dat toamna târzie, după culesul cucuruzelor și viilor, apoi cel puțin trei zile pe săptămână, de nu chiar toate, le trec oamenii în

deplină nelucrare, se învîrt de colea-colea prin jurul casei, apoi ear' se retrag în casă și șed și pipă lângă foc, ori se mai abat pe la fratele Nathan ori Șloim ca „să mai omoare vremea“... Aproape toată iarna, și iarna ține une-ori și peste patru luni, oamenii nostri o scapă nefolosită; unde mai pui zilele cele multe ploioase de vara! În toate aceste zile oamenii nostri în loc de-a face vre-un ban lucrând lucruri cari se pot lucra și sub acoperământ, ei *risipesc bani*, adesea prin crâșme sau prin vecini.

Ear' șezând în oraș, nu arareori te doare inima de risipa de timp ce vezi că o fac zeci de oameni de-ai nostri. Vezi grămezi de ei proptind zidurile orașului, mai ales zidurile băncilor, și de dai în vorbă cu ori-care, că de ce a venit la oraș, îți spune:

„Am adus, mă rog, o rată la cașă“, (rată de 3—5 coroane)

— d'apoi de ce nu ai trimis banii pe postă, să nu vii acum pe vremea asta scumpă de lucru?

— d'apoi la postă încă trebuiau dați bani, și nici n'am știut cum să-ți trimet.

Iată adică înțelepciunea bietului om: el ca să cruțe 10 cr. ce i-ar fi plătit la postă pentru scrisoare și pentru bani, a venit însuși, și mîncă ori bea numai el mai mult de cei 10 cr. și perde o zi întreagă, une-ori și două, pe aici, în loc să fi lucrat, lucru care i-ar fi adus ori i-ar fi plătit florini întregi.

Și nu se vede omul deloc supărat pentru pierderea sa de vreme, ci e chiar mulțumit, ca și cum ar fi făcut te miri ce ispravă mare că și-a adus el însuși rata (de 2—3 coroane) la „cașă“.

Da, pentru-că noi nu știm că „*timpul e ban!*“, și nu ne gândim la aceea, că o zi perdată azi, una mîne, una dincolo, sunt tot atâtea mici sumulițe de bani pierdute din averea noastră, care cu acelea ar fi crescut, așa însă a stat pe loc sau a dat chiar înapoi. Și nu prea ținem noi samă de aceea

că picur cu picur face balta și rîul și marea, și nu ne gândim că puținul perdat de mine în zilele mele de nelucrare, cu cel perdat de vecinul meu și cu a celorlalți din satul întreg, din ținutul întreg, din țeara întreagă, face mult-mult, face mii de mii de florini, bogăție națională perdată, mii care ar aduce după sine alte mii și ne-ar urca neatârnamea și puterea, atât ca singuratici, cât și ca popor.

Iată pentru-ce, îndreptându-ne către oamenii nostri de bine, cărturarii nostri din mijlocul poporului, îi rugăm să stăruie pe lângă popor a prețui mai altfel timpul de cum îl prețuiesc, a nu lăpăda zilele lui D-zeu în nelucrare, ci a învăța ceva din industria de mână pe care se o poată cultiva și în casă, când afară nu pot lucra. Să nu treacă o zi fără un câștig cât de cât, și atunci cu totul altfel vom da înainte în toate!

„... PĂRINTE!“

(+) Astfel își agrăește creștinul pe preotul său: *Părinte!* Și în acest unic, dar' fermecător cuvânt, se cuprinde și programul, scurt dar' cuprinzător, pe care fiecare preot român ar trebui să-l aibă vecinic înaintea ochilor sei.

Părinte! E cuvântul fiului către tatăl său. Mai mult: e cuvântul fiului *sufletesc*, către părintele său *sufletesc*. Și pe cât mai superior, și mai prețios este sufletul de cât trupul, pe cât mai sublimă este renașterea sufletească decât regenerarea trupească, pe atât mai măreață, mai sublimă, mai sfântă este legătura ce desemnează cuvântul *părinte*, când el răsună de pe buzele credinciosului popor român la adresa preotului său.

Preoți români, gândiți-vă și răsgândiți-vă la însemnătatea faptului, că vouă sute și mii de *fi ai neamului românesc* vă zic: *Părinte!* Părinte sfinte!

Trecem prin timpuri serioase, foarte serioase. Ori de privim starea clerului și starea bisericii noastre în general; ori de ne aruncăm privirea asupra situației peste tot a poporului nostru în această țară, în lupta ce decurge între popoare și partide, luptă ce acuși are să se mai înflăcăreze încă; ori, în fine, dacă ne îndreptăm privirea și mai departe peste frontierele țării, sau peste marginile înguste ale *presentului*, și din faptele și simptomele suprinzătoare ce se ivesc pe terenul politicei mari, căutăm a întrezări viitorul; în tot cazul trebuie să ne convingem de serioșitatea gravă a timpurilor ce străbatem. Și ori din care punct de vedere am contempla situația, în mare sau în mic, a poporului nostru, trebuie să recunoaștem, și toți recunosc, marea importanță ce o are preotul român în mijlocul poporului nostru, și influența hotărâtoare ce el o poate exercita, în o parte ori alta, spre bine ori spre rău, asupra sorții noastre ca popor.

Știm și o simțim cu profundă durere, cât de grea și miseră este starea materială a preoților români, și cu deosebire a preoților bisericii noastre. Înțelegem deci pentru ce astăzi cu deosebire preoțimea se preocupă de chestiunea îmbunătățirii stării sale materiale. Noi înșine cu toată inima și din toate puterile noastre vrem să contribuim și să conlucrăm spre acest scop îndreptățit și bun. Dar' să nu uităm, nici unii, nici alții, că chestiunea stării materiale nu e *prima* problemă a noastră. Că mai pe sus de chestiunea aceasta, ce se impune de altfel cu necesitate, mai

sunt multe altele, cari se impun cu absolută și categorică imperiositate.

Sunt săraci preoții noștri, e adevărat, dar' au fost cândva și *mai săraci*, *mult mai săraci*, și totuși de dragul îmbunătățirii lor, nici când n'au abzis de a-și împlini chemarea lor, în așa fel, ca poporul întreg cu dragoste și alipire fiască să-i cheme *părinți*; în așa fel ca istoria întreagă a neamului nostru să întraurească pe paginile sale *cuvântul*, ce exprimă adevărul despre rolul preotului român: strălucitorul „*părinte*”.

Laudă Domnului Dumnezeu, că și astăzi preoțimea noastră este la înălțimea chemării sale, și aduce și astăzi, ca și în trecut, toate jertfele de muncă și abnegațiune, ca să rămână și să fie ce a mai fost în decursul veacurilor: *părintele poporului*.

Părintele acelor sărmani și amărâți țărani români, cari susțin, ca peatra din temelie, neamul nostru românesc și biserica noastră. Părintele acelor milioane de oprimați, oropsiți și impilați, cari cu jertfe de sudori și de sânge susțin țara și domnia stăpânitorilor. Părintele acelor masse de popor, cari pe lângă sarcinile grozave, ce li-se impun de sus, mai supoartă încă atâtea alte miserii, cari nasc din ignoranță, și viețuesc din întunec și patimi.

S'a năpustit asupra poporului nostru în unele părți puhoiul jidovismului, care poartă cu sine vițiile beției, și toate mijloacele de corupțiune și stoarcere, ce îi sunt proprii. S'a năpustit străinismul, cu toate momentele, ce au de scop desnaționalizarea. S'a năpustit ciuma ne-

credinței, ce vestește resvrățirea contra bisericii și lăpădarea de cuvântul etern al adevărului dumnezeesc.

Și în mijlocul atâtor nenorociri, atâtor năpăstuirii, preotul trebuie să fie sentinela neadormită a poporului. În potopul acesta de miserii preotul trebuie să fie părinte, părinte bun, apărător, vindecător, alinător.

*

Nu-i mirare, dar' e extrem de trist, că ici-colo preoții își mai uitau de chemarea și datoria lor. Aleșuirile sunt nenumărate și dușmanii, ce caută să înghită poporul sunt mii. Dar' totuși nu-i iertat, nu-i permis, ca preotul să-și uite datorințele sale superioare. Cu propria sa zolire, cu paguba intereselor sale personale, în disprețul tuturor ispitirilor amăgitoare, cu pericolul însuși al vieții sale, preotul trebuie să stee la postul seu de pază lângă poporul seu credincios. *Părintele trebuie să fie de pază lângă fiii sei*. E legea firei, și e porunca lui Dumnezeu!

Unde nu e așa, acolo dușmanii ajung de asupra. Acolo poporul se înstreinează de preot, biserica se dărîmă, neamul pierde. Și acolo vina preotului nu rămâne nepedepsită de însuși prea dreptul Judecător.

Preoți români, Părinții poporului, nu uitați cu nici un preț, cu *absolut* nici un preț, de poporul vostru!

Timpurile sunt grele, ispitirile mari și numeroase. Fiți tari, cu spirit neînfrânt, părinți adevărați, cu cuvântul și cu fapta!

Câtă vreme preoțimea va sta în

FOIȚĂ

ÎN ALBUM.

Pe „*ieri*” în faptul serii
Îngroapă-l pe vecie;
Ce ți-a lăsat în suflet,
Nimic să nu se știe.

Pe „*azi*” de-ți este bine
De „*mâne*” nu 'ntreba,
Ci folosește ceasul
Spre fericirea ta.

Ear' „*mâne*” de se schimbă
Și ți-ar aduce rău,
Te luptă cu dreptate
Și crede 'n Dumnezeu!

Câmpeni, 22 August 1901.

Maria Cioban.

INDURARE

— NUVELĂ —

(Urmare)

Dar' din toate fețele acelea, una, aceea a Irinei, era chiar strălucitoare de bucurie. Irina alerga într'una de acasă dela ei la moș Sandu și ear' acasă, umbla mereu în lada ei de zestre, scoțând când o basma, când o pestelcă frumoasă, când un șireag de mărgelă, ear' când rămânea singură în casă, și-le potrivea în fața oglingoarei din perete.

— Când m'o vedea George, ce-o să zică, să întreba ea, încându-se de bucurie. Oare să mă cunoască? Trebuie să fie frumos George în haine de soldat!

Și ear' își scotea șiragul de mărgelă dela gât și pestelca cea frumoasă.

Le punea din nou într'o traistă, învălitate cu alte lucruri, lua traista în mână, ca și cum ar fi gata de plecare și rezimată când de marginea patului, când de usciorul ușei, rămânea așa uitată, dusă pe gânduri privind cu ochii umezi spre zarea dealului din fața casei.

Din când în când, fața i-se înse-nina ca la amintirea unei povești frumoase, ear' în colțul gurii arzătoare se accentuau din ce în ce mai tare două gropiți drăgălașe, premergătoare unui zimbet ușor și visător.

Așa o găsi mama Zoița, când în-tră fără veste, în casă. Rămase și ea uimită și îndrăgostită de chipul neobici-nuit de senin și de îngereș al fetei ei.

— Da tu Irino ce faci aici?... Sandu întreabă de tine.

strînsă alipire de popor, fidelă chemării sale dumnezeiești, și soartea ei va fi bună, și cu toții vom putea nădăjdi o soartă mai bună, și ca biserică, și ca popor.

Părinți ai poporului, socotiți înaintea lui Dumnezeu acestea și întru sufletul vostru, și veți vedea că este cu adevăr!

(„Unirea“)

AGRICULTURA

Ce avem de făcut la cucuruz, mai ales când coacerea lui întârzie?

Cucuruzul nostru obicinuit se coace de prin August până în Octomvrie. De altfel coacerea lui atârână dela soiul, dela climă și felul pământului și dela umblarea timpului.

Sunt soiuri timpurii, cari prin August se coc deja, alte soiuri se coc în Septemvrie și altele în Octomvrie. Soiurile de tot timpurii la noi se cultivă aproape numai pentru a se mânca în stare proaspătă și mai cu samă în apropierea orașelor, pentru a face negoț cu ele, ca cucuruz fert.

O climă caldă și un pământ nășios de asemenea grăbesc coacerea cucuruzului; nu mai puțin și umblarea potrivită a timpului, ploi și călduri după trebuință, nici prea multe, nici prea puține.

Unde coacerea cucuruzului s'a întârziat de tot prea tare din pricina timpului nepriincios de peste vară, pe la sfîrșitul lui Septemvrie, nu mai de timpuriu, se taie paiul deasupra rodului, ca prin aceasta lumina și căldura soa-

Irina, zimbînd cu lacrimile în ochi, tresări ca deșteptată dintr'un vis frumos.

— Eu mamă?... Iacă mi-am pus aici în traistă lucrurile.

— Deh! draga mamei Irină, vrei să te duci și tu la Galați?... Ce să faci acolo?... îi departe și o să fiți mulți pe drum. O să ai și tu loc în car?

— Eu o să stau, mamă, în car la moș Sandu! O să fiu eu și cu moș Trifu. Merge și moș Trifu, că el, la judecată, o să jure și o să spue drept. O să-l creadă pe el... Om de o sută de ani și cu frica lui D-zeu... Și-apoi... eu o să mai merg și pe jos... Când voi vedea pe George, mamă, am să-i spun cum a murit mama Paraschiva. Poate el nu știe nimic. Oare o să-l găsesc acolo pe George?

relui să nu fie de loc împedecată în lucrarea sa binefăcătoare. Unii desfac de foi cucuruzul întârziat în coacere, pentru-ca căldura soarelui să atingă boabele deadreptul; dar' asupra cucuruzului astfel desvilit dau năvală cioarele și e aproape peste putință a-l scuti de ele.

În unele locuri oamenii fac focuri pentru a scuti de brumă cucuruzul întârziat în coacere. Spre acest sfîrșit se întrebuințează: frunze, vreji, paie jilave, gunoaie și alte materii netrebnice. Acestea se aprind ceva după miezul nopții, la tot jugerul un foc. Ținta e să se producă fum, care să stee baltă deasupra cucuruzului. Cu chipul acesta cucuruzul poate fi scutit de bruma ce amenință să cadă în nopțile senine, după-ce la munte a căzut multă zăpadă. De sine se pricepe, că în nopțile nouoase și cu vînt nu sunt trebuincioase astel de focuri.

Precum se știe, cucuruzului copt nu-i strică nici bruma, nici zăpada.

Cucuruzul, ce avem să-l păstrăm timp mai îndelungat, trebuie să fie în deplin copt. Cel nerăbit cu coptul și apoi rău păstrat se încinge și mucezește; ear' oamenii cari se hrănesc timp mai îndelungat cu astfel de cucuruz se bolnăvesc de *Pelagră*, o boală din cele mai primejdioase.

Cucuruzul se culege în două moduri. Unii îl rup cu foaia, alții îl desfac pe loc, îl pun grămezi, pe urmă îl încarcă, și duc acasă.

Culesului cu foaia este a se da întâietatea, pentru-că se face repede, și după-ce am pus cucuruzul la adăpost,

— Șerban știe unde să-l găsești. Da ce stai cu traista aceea în mână, Irino?...

Ia las-o și pune de mămăligă.

— Ce zi frumoasă o să fie mâne, mamă! zicea Irina, privind cerul spre Galați. În câte zile o să ajungem la Galați?

— Apoi de! știu eu Irino; par'că în trei zile am ajuns, când am fost și eu odată.

— Da-i frumos Galațu, mamă?... Ce-i acolo?

— Eh... he! să vezi, fă Irino, niște case cât biserică de înalte... și mai înalte încă... Și să vezi dughene frumoase și cu tot felul de mărfuri scumpe, par'că nu-ți vine să întri în ele... și

desfacerea lui nu ne mai face multe greutateți. Desfăcându-se apoi cucuruzul acasă, el se poate sorta (alege) mai bine, punând cel deplin copt de o parte, cel mijlociu de alta, și cel în lapte earăși deosebit.

Cucuruzul cât de copt conține încă multă apă care poate să-i strice. De aceea stînd grămadă timp mai îndelungat se încinge și se strică mai mult sau mai puțin. Cel cules cu foaia nu trebuie lăsat grămadă peste 3 zile, cel desfăcut peste 5 zile, ear' cel necopt să nu se lase mai mult de o zi.

Cu prilejul desfăcutului, cucuruzul se sortează, alegându-se de sămînță cel mai frumos și mai bine copt, și păstrându-se în locuri uscate și bine aerisate. Celelalt cucuruz se așează în coșere, unde fiecare bucată este tot într'una expusă aerului, astfel că nu se poate încinge. Bine să păstrează cucuruzul și pe podul caselor, al grajdurilor, ș. a., dacă acestea sunt lipite cu pământ sau podite cu cărămizi. Atîta numai, că el să fie așezat în paturi subțiri și să fie întors barem odată pe săptămână.

Știm că sărăcimea adesea e silită să culeagă cucuruzul și înainte ca acesta să se fi copt. Pentru a-l putea măcina și întrebuința la facerea mămăligii îl uscă în cuptorul de pâne, ba îl mai pun și la soare pe fețe de mese și lepedeauă.

Dar' nevoia i-a învățat pe oameni să uște cucuruzul și în anii cei mai nepriincioși, atunci când a trebuit să-l culeagă, în partea cea mai mare fiind necopt.

Și anume cum?

boeri și cucoane, cari umblă așa pe drum, unii pe jos alții cu droșca... D'apoi, pe Dunăre?... să vezi numai corăbii... iacă așa, una lângă alta... una lângă alta, că par'că te amețește, când te uiți la ele... și tot felul de oameni... lume multă... iacă așa ca pîru din cap... D'apoi să vezi încă, fă Irino, o casă... așa par'că-i de lemn... ori de țoale... nu mai știu bine de ce dracu era... boită pe dinafară cu tot felul de lighioane și de draci... nu știu cum îi zice... o pararamă de cele... și eșeau din ea niște oameni îmbrăcați ca dracii cu tot felul de chitii pe cap și cu pantaloni cu dungi albastre, roșe, albe... de tot felul... și să strîmbă la oameni ca niște draci... așa ca la comedie... și țipă și bat toba... și joacă... să

Au întocmit uscători anume, ori și-au schimbat unica cameră de locuit în uscătoare, producând căldură între 40—50 grade. Cucuruzul ținut o zi și o noapte în o astfel de căldură, și pus apoi în coșer, nu se mai strică, de ar fi fost chiar în lapte.

Cu chipul acesta se pot usca unul după altul mai multe rînduri de cucuruz, mîntuindu-l de stricăciune și oame-nii de boale și pagube.

Cucuruzul cu totul în lapte, fiind puțin, se dă îngrabă vitelor și porcilor; fiind însă mult și greu din samă afară de uscat, el se poate pune la înăcrit și întrebuința ca nutreț pentru vite în timpul iernei.

Cucuruzul mucezit se înegrește și se strică cu totul, ne mai fiind de nici o treabă nici pentru om nici pentru animale.

Mîncând mămăligă sau mălaiu din cucuruz încins, oamenii se bolnăvesc, cum am zis mai sus, de pelagră, care pricinuește moartea după suferințe îndelungate și crâncene.

ROMUL ȘIMU

STUPĂRIT

Pentru-ce mai cu samă se ucid stupii în Septemvrie?

De pe la mijlocul lui Iulie (pe la Sîn-Petru) stupilor le trece pofta de roit; dar' totodată nu mai prea clădesc nici faguri, și nici în adunarea de miere nu mai fac cine știe ce spor. Și e firesc lucru să se întemple astfel. Pen-

dau de-a tumba, ... de unde!... să vezi par'că-i iadu acolo!...

— Da în lăuntru ce era, mamă?

— Da mai știu eu ce era! Că n'am mai vrut să întru; îmi era frică. Tata, D-zeu să-l ierte, mi-a tot zis să întru cu el, da eu n'am vrut. O întrat singur și eu am rămas afară cu fratele meu, cu moșu-tău Sandu. Și ce să vezi fă Irino! Când o eșit din comedia ceea, era galben la față ca ceara; iacă îmi aduc aminte ca acu; par'că-l ved; de-abia putea să răsbată afară, așa de multă lume era! Și ne spunea c'a văzut acolo niște oameni morți, ca de ceară și un om viu și negru cu përu mare, cu ochii holbați și cu un belciug de nas și care mânca luminări de sêu și găini vii cu sânge și cu pene cu tot!... dracu goll!...

Irina încremenită pe colțu prispei,

tru-că pe la mijlocul lui Iulie cea mai mare parte a florilor și-a trăit traiul; astfel că albinele nu mai găsesc hrană cu belșug ca mai înainte. De aici urmează și că ele încep a-și omori trântorii.

Un lucru însă îl fac albinele în mod strălucitor și după mijlocul lui Iulie. Anume: matca ouă în toată puterea, așa că, cercetând în coșniță, găsim faguri plini de ouă și pui. Mare sumedenie de pui se găsește și în August; numai în Septemvrie puii se mai împuținează, ear' în Octomvrie matca încetează cu totul de a oua, pentru-ca să înceapă de nou în Februarie.

Cine ar încerca să ucidă stupii în August, nu ar găsi, poate, miere mai multă ca în Septemvrie, pentru-că atâta cu cât se-și nutrească puii, albinele găsesc — pe timp priincios — și în Septemvrie, și din ce au înmagazinat nu prea risipesc până-ce mai au mod de a aduna de pe afară. Dar' ucizend stupii în August, am da de mare sumedenie de pui. Și cu ei s'ar face o murdărie nespasă, și mierea neacoperită din preajma puilor nu se poate scoate curată în lipsa mașinei de extras. Dacă puii i-am pisa împreună cu mierea — cum nu rar s'a întemplat și se întemplă — am agonisi o miere necurată și nesănătoasă. Dacă fagurii cu pui i-am lăsa mai multe zile în aer, ei s'ar încinge; dacă i-am ferbe împreună cu fagurii ni-am înmulți lucrul, fără nici un folos, și astfel mulțimea puilor

asculta cu gura căscată povestirea măsei.

— Da de ce mânca acela luminări de sêu, mamă?

— De! dracu să-l știe de ce mânca; ia o spurcăciune de om!

Toată povestirea asta buimăci așa de tare pe Irina și pe mama Zoița, că amēdouē trăseriră, ca de spaimă, când simțiră că un om era lângă ele, fără să bage de seamă cum a întrat în ogradă. Era Moș Sandu, care venise să le anunțe că totul era gata de plecare.

— Măne dimineață, când o cânta cocoșu, să fii gata de plecare, Irino.

Sandu se dăpărtă spre poartă, iar Irinei par'că îi era frică să între în casă. Îi umbla mereu prin gând povestirea măsei.

Când mama Zoița stângea lumi-

din coșniță sunt o pedecă însemnată la uciderea stupilor în August.

Cu coșnițele mobile treaba stă de tot altfel. Din ele se poate scoate mierea de prisos ori-când, și nu avem trebuință să ucidem albinle. Din aceste coșnițe alegem, și scoatem ce voim, din cele imobile sau luăm totul, sau nimic.

POMĂRIT

Când și cum e de a se sămăna sēmburii de poame?

Am arătat în alt număr al foii noastre trebuința de a ne agonisi sēmburi de poame și timpul când trebuie agonisiți, adecă atunci, când poamele sunt deplin coapte.

Am arătat cu acel prilej, că pământul trebuie săpat chiar și până la adâncime de un metru, cum se face la sădirea viței de vie, și că e lege, ca înainte de a fi săpat pământul să se îngrășe cu mult gunoiu putred.

Din sēmburi ajunși la coacere, plini și sănătoși, sēmēnați într'un pământ adânc săpat și bine gunoit, au să iese pomi trainici, cari să desvoaltă îngrabă și vor rēsplăti cu belșug ostenelele celor-ce-i cultivă.

Gunoitul, săpatul, împărțirea straturilor și greblatul lor trebuie făcute cât mai neintârziat, acum în Septemvrie, ca rînd pe rînd să putem sēmēna sēmburii.

Lungimea straturilor se face după

narea, întrebă pe Irina dacă și-a făcut cruce astă-sară.

— Da, mi-am făcut, mamă, răspundea Irina înăbușit.

Inzadar Irina încercă să adoarmă.

Toate cele povestite de mama Zoița să desfășurau în mintea ei cu o putere amețitoare. Din întunerecul nopții, par'că năvăleau asupra ei toate tablourile povestite: acolo înlăuntru... în pararama ceea, erau oameni morți ca deceară,... și omu acela negru, cu ochii holbați, cu belciug în nas... și mânca luminări de sêu și găini vii cu pene cu tot... și aceia cu chitii în cap... bat toba și să strâmbă la oameni pare că-s niște draci . . . . . Irina adormi așa, cuprinsă de o ferbințeală coplesitoare . . . . .

* * *

trebuintă, ear' lățimea lor de 120 cm. Pentru-ca să fie regulate, ne folosim de sfoară.

Sêmburii de prune, de perseci, de cireșe, de vișine și de caise rêsar mai îngrabă, dacă se pun cu poamă cu tot, adecă cu materia bună de mâncat, în care sunt îmbrăcați. Astfel puse, cireșele, vișinile și caisele vara, ear' prunele toamna, sêmburii lor rêsar de obicei în primăvara ce vine. Puși pe dată ce au fost scoși din poame, acești sêmburi de asemenea rêsar mai îngrabă, decât lăsați timp mai îndelungat să se uște și apoi să se samene. În întâmplarea din urmă rêsar numai la un an sau doi.

Sêmburii de mere și pere se samănă toamna târziu, adecă în Octomvrie și chiar în Noemvrie. Sêménatul însuși se face împraștiindu-i cu mâna asemenea legumelor și grăunțelor de grâu; ear pe urmă se acoper cu grebla; ori apoi se trag de-alungul straturilor nescari șanțurile cu coada greblei sau cu un bêt, și în aceste se aruncă sêmburii, acoperindu-i cu pământ, ca de un lat de deget. Peste straturi se așterne apoi puțin gunoiu mărunt sau tărîțe de lemn.

Nucile, ca și prunele, cireșele ș. a. poame trebuie să fie de soi bun, mari și bine coapte. Ele se pun una de alta în depărtare ca de un lat de mână.

A doua zi, când se crepa de ziua tot satu era strâns în jurul celor ce plecau. Carele cu boii înjuțați stăteau gata de plecare, înșirate pe drumul cel mare din mijlocul satului. Moș Trifu grămadă, cât un nod, în caru lui Moș Sandu, privea ca un copil în jurul lui. Irina îi tot potrivea paele pe care ședea. Ionel ciobănelul, aproape plângend, se învîrtea desnădăjduit în jurul carului în care erau Moș Trifu și Irina, tot ce iubea el mai mult pe lume.

Moș Șerban, Moș Sandu și toți, care cum eșeau pe poarta satului, își luau smeriți căciulele din cap, făcându-și cruce și privind spre geana roșietică a zorilor despre rêsărit.

— Doamne ajută-ne! să rugau toți... să ne vedem odată mântuiți!...

De două zile, merg aproape într'una, zi și noapte. Moș Șerban simțind că boii is cam osteniți, hotărî să se

ȘTIRI DE TOT FELUL

Nou director la „Ardeleana“.

Precum se știe, în urma abzicerii dlui Dr. Mihaela delă postul de director la „Ardeleana“, direcțiunea institutului a ales de director în locul dlui Dr. Mihaela pe distinsul tînăr avocat *Dr. Aurel Vlad* din Deva. Marți în 17 l. c. a avut loc adunarea generală a „Ardeleanei“, pentru aprobarea contractului încheiat cu nou alesul. S'a aprobat întocmai contractul propus de dl Vlad și primit de Direcțiune. Noul director își va ocupa postul în 1 Noemvrie.

Toți din gruparea însemnată ce e la conducerea băncii, au cea mai mare încredere și cele mai frumoase speranțe în nou alesul director, și așteaptă o dezvoltare normală a institutului și în viitor. Un grup mai mic de nemulțumiți s'a luptat și în această adunare pentru a împedea ori a încurca cumva frumosul arangement, dar' firește nu le-a succes nimic.

Toți adevărații binevoitori ai institutului sunt mulțumitori dlui Dr. Mihaela, directorul de până aci, că dacă n'a mai vrut și n'a mai putut duce sarcina de director al băncii, apoi s'a îngrijit, căci d-sa s'a gândit întâi la dl Dr. Vlad și l'a amintit în consultările asupra situației, s'a îngrijit ca însemnatul post al d-sale, să fie ocupat de un bărbat delă care se speră tot binele, se speră că îl va purta cu deplină demnitate,

oprească o noapte întregă în colțul unei păduri. Acolo, pe la sfințit de soare, desjugară, lăsând boii să pască mai în răgaz pe marginea drumului. Irina ațîță focul și pune de mămăligă, ear' Moș Trifu, muiat de mijloc, de atâta sdruncin, stătea culcat în car.

Imprejurul focului, stătură toți roată până târziu de tot. Moș Șerban îi mai învăța pe fiecare ce se mai spună la judecată, dacă i-or întreba. Irina privea dornic ceriul înseninat și presărat cu stele în partea Galațului. Mereu se întreba: ce-o fi făcend George. Și când se gândea că mâne sau poi-mâne o să-l vadă, nu mai știa ce să creadă și să zică.

Era în puterea nopții. Toți dormeau prin car, zdrobiți de osteneală. Numai Irina veghia. Inzadar încerca să ațipească și ea puțin. Simțea că statul culcată îi face mai rău. Se sculă, ră-

făcend să fie și viitorul acestui post în congruență cu virtuosul său trecut.

De membru în direcțiune la locul devenit vacant în adunarea premergătoare, a fost ales dl *Aurel P. Barciannu*, până acum membru în comit. de supraveghere, ear' de membru în comit. de supraveghere în locul dlui Barciannu, a fost ales parochiul *Ioan Moța*.

Dl Dr. Mihaela, care ocupă azi postul, asemenea însemnat, de președinte al Direcțiunii „Ardeleanei“, și care a condus adunarea generală, a fost obiectul unor frumoase aclamațiuni și manifestări de încredere, când a spus, că de directorat trebuia să abzică, căci s'au înmulțit lucrurile încât să recere să stee un om acolo zilnic, la ce d-sa nu s'ar putea obliga, dar' ca să arate că voește a conlucra și mai departe spre binele „Ardeleanei“ și că are toata credința în viitorul sigur al băncii acesteia, a rămas în postul de președinte al Direcțiunii. (Vii aclamări!)

După sêvêrșirea alegerilor, cu frumoase cuvinte dl Dr. Mihaela a încheiat adunarea.

Expoziții economice la Orăștie.

Reuniunea economică săsască ardeleană arangează în zilele proxime, în 21—25 Septemvrie o expoziție economică la noi.

În 21 la 9 a. m. e deschiderea expoziției de produse economice, la hotel «Transilvania» mașini și unelte, în 23 expoziție de vite în curtea ace-

zimându-se într'un cot; își lipi tîmpla pe mâna stîngă, sprijinită pe marginea carului și privea așa uitată, în tăcerea acea adîncă, spre rêsărit, așteptând să sosească zorile.

Încet, încet, începea să se zărească, apărînd despre rêsărit, o lumină alburie ca o pînză străvezie, ce se întindea în sus pe bolta cerească. Ziua se îngâna cu noaptea, și Irina urmărea clipă cu clipă cum întunerecul se retrăgea misterios în vîzduhul nevêzut din fața luminei, ce înainta din ce în ce mai triumfătoare și maiestooasă. I-se părea că o mână misterioasă, dumnezească învîrtea în momentul acela, cheia mare a bolții cerești.

Zorile îi mîngăiau fața obosită și par'că erau geloase de atâta dor și iubire ce întâlneau în făptura ei.

Fața ei albă și fragedă, costița ei bălae, ochii ei adînci și negri ca noaptea

luisă hotel, la 24 adunarea gen. a Societății în biserica ev.

In 1 Oct. e apoi expoziția de vite arangeată de reun. comitatensă.

— *Atragem atențiunea preoților nostri asupra articolului «Părinte» reproduc în numărul de față. Mai mult ca ori-când se'și pună la inimă aceste amintiri, ca și toți câți sunt chemați a lumina și povățui poporul. Călăuziți-l spre cele bune, ca onoare se'î fie de faptele lui.*

In fata alegerilor de deputați pentru dietă, se mișcă candidații la deputație în toate cercurile, adună pe alegători, le țin vorbiri program, făgăduiesc ce pot și ce nu pot (mai ales ce nu pot, numai se sune frumos făgăduința) și își caută legături.

După consfătuirea dela Cluj a mai multor fruntași români, ziarele politice române Tribuna, Gazeta, Drapelul, Tribuna Poporului, Unirea, toate scriu că alegătorii români se stee departe de alegeri, se nu meargă nici cu Stan nici cu Bran, căci așa e hotărîrea conducătorilor politici serioși ai nostri. Chiar și Telegraful, care pleda tare pentru a intra în alegeri, după aceea consfătuire de fruntași politici, a încetat a mai lupta pentru alegeri.

Fidantare. Dl Nicolae Todea, ales preot în Almașul-mic, și-a încredințat la 12 Sept. n. de viitoare soție pe dsoara Hortensia Popovici din Cibul. Felicitările noastre.

† **Mao Kinley**, președintele Statelor-Unite americane, împușcat de

ce-i apăsase până acum, spuneau zorilor tainice o lume întregă de patimi omenești.

Suflatul greoiu al boilor de lângă car o deșteaptă din visul ei. Ridică în sus capul, privind ca un copil, nedumerit, împrejurul ei. Lumina zorilor devenia din ce în ce mai roșietică, ea anunță sosirea soarelui, dătător de viață.

Moș Șerban sări de-odată în car, dejonindu-se că a dormit prea mult.

Toți se gâtesc din nou de plecare. Pe fețele tuturor vedeai o liniște, înseminată de nădejdea unei zile de noroc.

Și când moș Șerban își îndreaptă carul spre drumul cel mare, urmat de ceilalți, își luă ear' căciula de pe cap cu smerenie și privea spre răsărit, făcându-și din nou cruce: Doamne ajută-ne!

— Mai avem, Sandule, adăugă le, o zi de drum. Deseară ajungem la Galați!... De acum cu Dumnezeu înainte!

(Va urma)

mișelul anarchist la Buffalo, — a răposat în urma înveninării sângelui, urmată din ranele din lăuntru făcute de glonț. Să crede că glonțul însuși a fost înveninat. Va fi înmormântat cu pompă mare. Locul lui îl ocupă Roosewelt, marele și viteazul general al războiului cu Spania.

Recolta României. Consulatul austro-ungar din București în raportul său de pe luna Iulie spune, că *recolta de până atunci a României este cu desevărsire mulțămitoare*, ear' porumbul (cucuruzul) promite o recoltă splendidă, mai ales dacă va veni ploaia la timp. Cucuruzii se desvoaltă foarte bine și pe fie-care tuleiu sunt câte 4—5 cucuruzi, așa că, deja de pe acuma se poate prevedea la o recoltă de 40 hectl. pe hectar.

Același consulat în raportul său pe luna August spune, că mișcarea comercială din cauza crizei ce durează încă, n'a fost prea viuă, dar' că se observă deja o îndreptare.

Pe terenul industrial se remarcă o activitate mai mare în industria petroliferă și în exploatarea pădurilor.

In luna August s'au înființat două antreprize pentru exploatarea petrolului: »Păcura« și »Cobalescu«, fie-care cu câte un capital de 200.000 lei.

Manevrele române. In România se încep concentrările pentru manevre. Anul acesta sunt manevre ca nici odată. Peste 55.000 de oameni numai infanterie, afară de celelalte arme, sunt chemați sub drapel. In toată țara sunt manevre.

Manevrele regale se vor ținea în jurul orașului Râmnicul-sărat. *Acolo vine și statul major al corpului de armată din Sibiu*, cu FZM Waldstätten în frunte.

Alegeri libere și curate! Cetim în »Telegraful Român«: »Hazánk« raportează, că în cercul Șomcutei corțeii candidatului Bamberger Béla, avocat în Budapesta, mituesc fără nici o șfială, așa că se știe publice, că Bamberger plătește cu 15 fl. fie-care vot. Pe lângă această curățenie, cele petrecute la Șomcuta arată că alegerile vor fi și libere. Deja acum, la începutul campaniei electorale, au intrat în acțiune puștile gendarmilor. Doi dintre partizanii lui Bamberger au fost împușcați de gendarmi.

»**Orientul ortodox**«, ziarul de propagandă rusească înființat la București, nu prinde teren, cum se vede. Se anunță acum din București, că comitetul de redacție al acestui ziar franco-rusesc a luat o hotărîre, ca în urma puținului răsnet pe care l-a avut în opinia publică română, ziarul acesta să fie suprimat și înlocuit cu un mare organ de publicitate de toate zilele, edat în românește și rusește. Astfel deci propaganda rusească se dă tot mai mult pe față, pentru-că la o foaie de zi, edată în București, se cer parale, foarte multe parale. Intrebarea e de unde paralele?

Reuniunile învățătorilor rom. gr.-cat. din ținutul Lugojului și al Hațegului cu ocaziunea ținerii adunării lor generale-comune în Hațeg, arangează Mercuri, în 25 Septembrie n. 1901 în sala hotelului »Mielul de Aur« din Hațeg cu concursul corurilor vocale rom. din Lugoj și Oravița Concert împreunat cu Petrecere de dans, eară Joi, în 26 Septembrie n. 1901, diletanții corului din Oravița vor reprezenta tot în sala hotelului menționat piesa teatrală »Cinel-Cinel«, comedie într'un act de V. Alexandri.

Un oraș bogat. Dintre orașele Ungariei vestitul Kecskemét e doar' cel mai bine situat în privința materială; are cel mai mare hotar, pe care în zilele acestea și-l'a mai sporit cu câteva mii de jugere. A cumpărat moșia lui Szentkereszty Mór, de 6190 jugere, în miezuină cu vestita pustă Bugacz, proprietate a orașului. Înainte cu doi ani cumpărase pusta Baracs dela familia Földváry, de 3600 jugere. De tot orașul are 52.680 jugere avere comună.

Manevrele. In 14 Septembrie n. Maiestatea Sa Monarchul a intrat în comuna Göröcsöny (comit. Baranya). Suveranul, ca pretutindei, avea alături de sine pe principele Ferdinand al României. Primire oficială n'a fost. In aceea zi corpul de armată 13 a trecut, la vederea Măiestății Sale, riul Drava pe un pod instalat de trupele de geniu. Podul fu gata în timp de 1¼ oră. Pe acest pod a trecut și Monarchul riul Drava, apoi întreg corpul 13 de armată, cavaleria, artileria, 2 regimente de honvezi. Maiestatea Sa a urmărit cu privirea timp îndelungat trecerea trupei, apoi a încălecat, ca să privească din diferite puncte lupta, ce s'a desfășurat pe largul câmp de exerciții.

Până la Vaiszlo Monarchul s'a dus că-lare, ear' de aici cu trăsura, avënd cu sine pe principele moștenitor român.

O nouă „Mare moartă“. Hedin Sven, renumitul călător svedez, a descoperit în Tibet o extinsă mare sărată, care e interesantă asemenea »Mării moarte« din Palestina. Marea din Tibet e de o extindere uriașă, dar' nu este afundă. Până să poți ajunge la o luntre trebuie să mergi prin apă mică, un chlm., apoi încă un chlm. trage omul luntrea după sine până să poată pluti în ea. Fundul mării e un strat gros de sare și apa este atât de sărată, încât cel mai mic strop uscat pe haine lasă petețuț de sare. Malul îi este tot atât de mort ca și al »Mării moarte«.

Din însărcinarea „Reuniunii Economice“:
Editor și redactor responsabil: Ioan Moța.

768—1901. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. járásbíróóság 1900. évi Sp. I. 204/4 sz. végzése következtében Dr. Draia Eneas ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ pénzüntézet javára Gáspár Éva és trsai ellen 256 kor. s jár. erejéig 1900. évi aug. hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 900 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Gáspár Évánál szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a dévai kir. jbiróság 1901. évi V. 1195/4 számú végzése folytán 256 kor. tőkekövetelés ennek 1898. évi augusztus hó 7. napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 44 kor. 90 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Veczelen alperes lakásán leendő eszközzésére 1901. évi szeptember hó 26. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi

LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Déván, 1901. évi augusztus hó 31. napján.

Dózsa Sámuel,
kir. bir. végrh.

901—1901. végrh. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szászvárosi kir. jbiróság 1899. évi V. II. 179/2 számú végzése következtében Dr. Draia Eneas szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénzüntézet részvénytársaság javára Manuleszk Petricu és társai gridi lakosok ellen 11 kor. 50 fill. s jár. erejéig 1900. évi december hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 630 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehén, üszök, széna és kukoricza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. jbiróság 1091-ik évi V. 676/9 számú végzése folytán eddig összesen htr. 10 kor. 04 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Griden adósok lakásán leendő eszközzésére 1901. évi október hó 5. napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1901. évi szept. hó 14. napján.

Rács Árpád,
kir. bir. végrh.

1167—1901. végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhirrre teszi, hogy a puji kir. járásbíróóság 1900. évi V. 353/2 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Mosik Maria javára livazenyi Hurez Péter és tsai ellen 180 kor. s jár. erejéig 1900. évi április hó 12-én foganatosított kielégítési vé-

grehajtás utján le foglalt és 1000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák és juhok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróóság 1901-ik évi V. 727/2 számú végzése folytán 180 kor. eddig összesen 157 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Livazenyben alperesek lakásán leendő eszközzésére 1901. évi október hó 7-ik napjának délelőtti 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1901. évi szeptember hó 11. napján.

Rács Jozsef,
kir. bir. végrh.

754—1901. kir. végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kir. bírósági végrehajtó, az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az »Ardeleana« pénzüntézetnek Grek János és társai alsóvárosi lakosok elleni 224 kor. tőke, ennek 1900. évi 14/1-től 6% kamatai, 3 kor. 20 fill., ezuttali árverés kitűzetési költségek erejéig kielégítésként le és felülfoglalt és 670 koronára becsült borjúk, ökör, égetett téglák, sertések, kocsai és szekerekből ingók birói árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóságnak 1901. évi V. 507/2 sz. végzése folytán Alsóvárosvizen adósok lakásán leendő eszközzésére határidőül 1901. évi október hó 4-ik napjának d. u. 3 órája tűzetik ki, a midőn és a fenti ingók esetleg becsáron alól is, azonban csakis készpénz mellett fognak eladatni, a befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászvároson, 1901. évi szeptember hó 16-án.

Rács Árpád,
kir. bir. végrh.

